

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๒๖๐

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง การขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๕๑ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖
๒. สำเนาหนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๒๖๙๒๖ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕

ด้วยคณะกรรมการธิการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร มีหนังสือเรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ขอเข้าพบเพื่อหารือข้อราชการเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ในประเด็นการ ขอตังวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณา กรณีการขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัด ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

กรมที่ดินขอเรียนว่า กรณีดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยและกรมที่ดิน ได้พิจารณาและให้ความเห็น ตามข้อหารือของคณะกรรมการธิการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร และสำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้ว ดังนั้น เพื่อให้การขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ในการสร้างวัด ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอส่งหนังสือดังกล่าวมาเพื่อทราบและใช้เป็น แนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสำเนาเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชยาพร จันทร)
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๕๑

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเข้าพบเพื่อหารือข้อราชการเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓

เรียน ประธานคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ด่วนที่สุด ที่ สผ ๐๐๑๙.๐๖/๕๔๘๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ขอเข้าพบปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อหารือข้อราชการเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ในประเด็นการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน นั้น

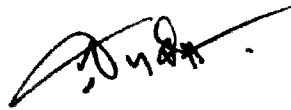
กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า คณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ พิจารณาข้อหารือการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ของคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร แล้วมีความเห็นว่า การใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อตั้งวัดหรือสร้างวัดและมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ มิใช่เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ราชการ ไม่อาจดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ การจะขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่หากในภายหน้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในประเด็นดังกล่าวว่าจะมีการผ่อนปรนหรือไม่ อย่างไร ประกอบกับ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๕ ให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในความรับผิดชอบที่มีปัญหาการเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ให้แล้วเสร็จ และเกิดความชัดเจนโดยเร็ว หากมีกรณีใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และกระทรวงมหาดไทยได้มีการพิจารณาในการประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๒๗/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๕ ตั้งข้อสังเกตว่า “การจัดตั้งวัดได้มีการดำเนินการไม่ถูกต้องจนไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องด้วยวิธีอื่นได้ จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติโอนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้แก่วัดเป็นกรณีพิเศษ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องควบคุมดูแลมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้น เพราะว่าหากปล่อยให้มีการกระทำที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้นแล้วก็จะแก้ไขได้ยาก นอกจากนั้นปรากฏว่า ได้มีการตั้งสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ขึ้นในที่สาธารณะ และเขตพื้นที่ป่าสงวนเป็นจำนวนมาก

/ซึ่งถ้า...

ซึ่งถ้าไม่มีการควบคุมดูแลไว้ตั้งแต่ต้นก็จะเกิดปัญหาทำนองนี้ขึ้นมาอีก” ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะต้องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสำรวจรวบรวมข้อเท็จจริง และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่ได้มีการสร้างวัดในที่ดินสาธารณประโยชน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์แนวทางควบคุม และแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตลอดจนผลกระทบของแต่ละแนวทางเสนอรัฐบาลเพื่อกำหนดนโยบายให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือแก้ไขกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑ - ๔๒ (นางสาวปาริชาติฯ)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๒๖๔๒๖

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัด ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ พศ ๐๐๐๓/๘๖๓๐ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขอให้กรมที่ดินพิจารณา กรณีการขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัด ตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งปัจจุบันมีที่פקสงฆ์ที่ตั้งอยู่ในที่ดินสาธารณประโยชน์ จำนวน ๖๘๘ แห่ง ไม่สามารถดำเนินการขอสร้างวัด ขอตังวัด เพื่อเป็นวัดตามกฎหมายได้ เนื่องจากการขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อสร้างวัด มิใช่เป็นการขอใช้เพื่อประโยชน์ราชการ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจึงจะใช้วิธีการขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ในการสร้างวัดตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น

กรมที่ดินขอเรียนว่า

๑. การขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ขออนุญาตต้องเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทย โดยปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว กำหนดระยะเวลาคราวละไม่เกิน ๕ ปี นับแต่วันออกใบอนุญาต โดยผู้ขออนุญาตต้องเสียค่าตอบแทนให้แก่รัฐตามมาตรา ๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินที่ได้รับอนุญาตจะยังคงมีสถานะเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่ และการอนุญาตให้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว ลักษณะของการใช้ประโยชน์ในที่ดินจะต้องเป็นการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะไม่มั่นคงถาวรซึ่งอาจรื้อถอนได้ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการอนุญาต กรณีของการสร้างวัดนั้น เป็นการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างถาวร จึงไม่สามารถขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้

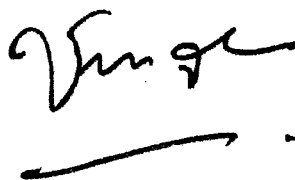
๒. คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๙/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ พิจารณาข้อหาหรือการขอตังวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ของคณะกรรมการธิการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร แล้วมีความเห็นว่า การใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์เพอตังวัดหรือสร้างวัดและมีการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีสภาพเป็นถาวรวัตถุเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจ มิใช่เป็นการใช้เพื่อประโยชน์ราชการ

/ไม่อาจ...

ไม่อาจดำเนินการถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้ การจะขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่หากในภายหน้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการขอตั้งวัดหรือสร้างวัดในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลในประเด็นดังกล่าวว่า จะมีการผ่อนปรนหรือไม่ อย่างไร ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๕ ให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินในความรับผิดชอบที่มีปัญหาการเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์ให้แล้วเสร็จ และเกิดความชัดเจนโดยเร็ว หากมีกรณีใดมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการจงใจบุกรุกที่ดินของรัฐ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และกระทรวงมหาดไทยได้มีการพิจารณาในการประชุมกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๒๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๔ ตั้งข้อสังเกตว่าการจัดตั้งวัดได้มีการดำเนินการไม่ถูกต้องจนไม่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องด้วยวิธีอื่นได้ จึงจำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติโอนที่ดินสาธารณประโยชน์ให้แก่วัดเป็นกรณีพิเศษ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องควบคุมดูแลมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายเกิดขึ้น เพราะว่าหากปล่อยให้มีการกระทำที่ไม่ถูกต้องเกิดขึ้นแล้วก็จะแก้ไขได้ยาก นอกจากนั้นปรากฏว่า ได้มีการตั้งสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ขึ้นในที่สาธารณะ และเขตพื้นที่ป่าสงวนเป็นจำนวนมาก ซึ่งถ้าไม่มีการควบคุมดูแลไว้ตั้งแต่ต้นก็จะเกิดปัญหานี้อีก จึงขอให้กรมการปกครองได้สั่งการกำกับไปยังจังหวัด และอำเภอ รวมทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะสภาพตำบลต่าง ๆ ทั่วประเทศ ให้ช่วยกันกวดขันดูแลในเรื่องนี้ต่อไปด้วย ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติสำรวจรวบรวมข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่ได้มีการสร้างวัดในที่ดินสาธารณประโยชน์ พร้อมทั้งวิเคราะห์แนวทางควบคุม และแก้ไขปัญหา ตลอดจนผลกระทบของแต่ละแนวทางเสนอรัฐบาลเพื่อกำหนดนโยบายให้แก่ไขปัญหาหรือแก้ไขกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาวุธ จันทร์)
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๘๔๑ - ๔๒ (นางสาวปาริชาติฯ)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๐๖